

nosti obrtno nadaljevalnih šol je opomniti, da se v splošnih obrtnonadaljevalnih šolah, ki so namenjene vsem obrtnim in trgovskim vajencem okraja, za katerega obstoje, dosega zadovoljivi učni uspehi dokaj teže, kakor v strokovnih šolah, ki so namenjene le vajencem določene obrtne ali trgovske stroke in v katerih je mogoče učitelju prilagoditi se individualnim potrebam onega obrta, čigar vajencem so namenjene. Obrtnonadaljevalne, odnosno trgovsko nadaljevalne šole so obvezne, in je dolžnost obiskavati nadaljevalne šole utemeljena v obrtnem zakonu. Dolžnost obiskavati te šole se pričinja za vajence s pričetkom učnega razmerja ter konča tedaj, kadar je vajenec dovršil šolo, ali pa prestal učno dobo. Vsaka taka šola ima lasten statut in poseben učni načrt. Ministrstvo je izdalo normalen učni načrt, ki pa se more razmeram primerno prikrojiti za potrebe posameznih šol. Žal, da obstoji tak normalen učni načrt zgolj za obrtnonadaljevalne šole, dočim se normalni učni načrt za trgovske nadaljevalne šole še ni izdal, dasi je gotovo potreben, ker znatno olajšuje snovanje šol.

— Dom za onemogle učitelje bodo sezidali v Sofiji. Mestno zastopstvo je odstopilo v ta namen zemljo brezplačno.

— Katoliško vseučiliško društvo je imelo dne 28. pret. mes. v Solnogradu svoj 23. glavni shod. Predsedoval je nadškof solnograški, kardinal Katschthaler. Glasom računskega izvestja ima društvo 2.489.767 kron imetja. V minullem letu je prirastlo 447.344 kron, med temi je tudi dar 200.000 kron neke neimenovane dame iz visokega plemstva.

— Češki pedagoški muzej Na poziv društva čeških profesorjev je bil dne 15. pret. mes. sestanek zastopnikov vseh čeških pedagoških korporacij, vseučilišnih profesorjev, kakor tudi vaških učiteljev. Na tem sestanku je bila sklenjena ustanovitev češkega pedagoškega muzeja! V tem zavedu bodo zbrani šolski pripomočki in velika pedagoška knjižnica. Dekan češke modroslovne fakultete, dr. Drtina, je razpravljal o namenih tega muzeja: upoštevanje in sleditev celokupnega šolskega gibanja, pregled šolskih reform, razgled po tujezemskem šolstvu; velika knjižnica pa ima biti temelj in virec vednostnega delovanja. Ustanovilo se je tudi »Društvo ped. muzeja naroda češkega«. Uresničenje (zgraditev stavbe in zbiranje gradiva) izvede učiteljstvo vseh kategorij s podporo mesta, Češke, države, okrajnih zastopov in občin, posojilnic ter učiteljskih društev. Tako je položen temelj k novemu krasnemu kulturnemu činu, ki se s prejšnjima dvema spaja v veličastno trojico: »Društvo Komenškega«, »Prosvetna zveza« in »Pedagoški muzej naroda češkega«.

— Zadnji nemški učenec. Nemško časopisje prinaša novico, da so nemško šolo v Hrščancih pri Žatcu na Češkem morali zapreti, ker je že več kot četrt leta prihajal vanjo le en učenec. Ta nemška šola je obstojala nad 30 let; ustanovili so jo v ponemčevalne namene, in jih je res mnogo ponemčila. Sedaj pa je ostala prazna.

— Šolstvo na Bolgarskem. V šolskem letu 1903/04 je bilo na Bolgarskem 4444 šol z bolgarskim učnim jezikom. Te šole je obiskovalo 340.668 otrok: od teh je bilo 220.620 učencev in 120.048 učenk. Ako se primerja število šol (4444) s številom prebivalstva (3.744.283), se razvidi, da pride po ena šola na 881 prebivalcev. Na teh zavodih je delovalo 7768 učiteljskih oseb: izmed teh je bilo 5425 učiteljev in 2361 učiteljic. To učiteljsko osobje je poučevalo 340.668 otrok, torej pride na enega učitelja povprečno 44 otrok.

Šolske tiskovine

odobrene po dež. šolskem svetu
ter vse tiskovine za obrtne nadaljevalne šole po naj-
novejših predpisih priporoča trdka

Dragotin Hribar v Ljubljani.

Jubilejska samopomoč.

Društveniki so lahko učitelji, njihove žene in učiteljice. Za sprejem se je oglašiti pri načelniku (zdaj nadučitelj Franc Ks. Trošt na lgu pod Ljubljano.)

V društvo se sprejemajo le oni ki še niso nad 45 let stari. Pristopnina se ravna po starostnih letih, in sicer od 20 do 25 let 2 K 50 v, od 25 do 30 let 5 K, od 30 do 35 let 10 K, od 35 do 40 let 15 K; od 40 do 45 let 20 K; poleg tega še 2 K za prvi smrtni slučaj in 1 K vpisnine. Letno se plača za rezervni fond 2 K.

Po društvenikovi smrti izplača načelnštvo takoj zakonitim dedičem tolikokrat po dve kroni, kolikor je društvenikov. Po smrti društvenika plačajo drugi društveniki po dve kroni za nadaljni slučaj smrti. Konec leta 1905 je bilo pri društvu 198 članov.

Šolske tiskovine

priporoča

tiskarna J. BLASNIKA naslednikov
v Ljubljani.

Ne zabite
„Učiteljskega
konvikta!“

Naš denarni zavod.

Geslo: Kar plodonosno naložim,
v pomoč le sebi podarim.

Hranilnica in posojilnica Učiteljskega konvikta v Ljubljani,
registrovana zadruga z omejenim jamstvom.

Vplačuje in izplačuje se vsak četrtek od 11.—12. ure dopoldne in vsako soboto od 5.—7. ure zvečer ali pa vsak dan potom poštne nakaznice ali c. kr. poštne hranilnice (čekovni račun št. 866.312). Za drugače storjena vplačila zadruga ni odgovorna.

Sprejem hranilnih vlog po 4.32%, oddaja posojil na osebni kredit po določenih rokih vračevanja (glej spodaj) proti zadostni varnosti. Za tako velja: vsaj eden dober porok in plačnik, zastava premičnin, zemljišč in vknjiženih terjatev, predznanba na plačo ali penzijo.

Prošnje za posojila brezplačno proti vpošiljavi 20 h v poštah znamkah za frankaturo. Tudi prošnjam za posojila naj se priloži poštna znamka za 20 h za dopošiljatev rešitve.

Vsakih 100 K posojila (dva pasivna deleža) se vrača po načinu:

A	v 12 mesečnih rokih, in sicer 11 rokov à 9 K — h, 12. rok 4 K 73 K
B	» 18 » » » 17 » » 6 » — » 18. » 3 » 56 »
C	» 24 » » » 23 » » 4 » 50 » 24. » 4 » — »
D	» 38 » » » 37 » » 3 » — » 38. » — » 66 »
E	» 46 » » » 45 » » 2 » 50 » 46. » 1 » 81 »
F	» 60 » » » 59 » » 2 » — » 60. » — » 70 »
G	» 70 » » » 69 » » 1 » 75 » 70. » 1 » 42 »
H	» 85 » » » 84 » » 1 » 50 » 85. » 1 » 26 »

Zadružni lokal je v Ljubljani, Komenskega ulice št. 17.

O naši moderni didaktiki.

Piše dr. Nadlega.

(Konec.)

Preidem na drugo stran! Reformatorki didaktike so res učeni in bistroumni, zato ni čudno, da so še marsikatero ukrenili liki hudomušni Ribničan. Vsak predmet so utesnili v lep okvir. V tem okvirčku je podoba prečrtana in razdeljena v male kvadrate. Bog ne daj, da bi se celotna slika kdaj ogledala, vsak kvadrataček se ima temeljito preštudirati — po vseh formulah. Po naših učilnicah, pisarnicah, zbornicah

in hodnikih visi vse polno raznih ukazov, odredb, navodil, zahtev in želj — in bogzna, kako se imenujejo še vsi taki učeni in duhoviti duševni odpadki naših veleumov. Omejenost vsepovsod. To so napete žice na didaktičnem polju, ki ovirajo prosti hod učiteljstvu, to so duševne verige, ki branijo polet duši za vse dobro vnetega učitelja. — In kaj je še vse predpisano? Čital boš to in to, memoriral to in to, obravnaval boš to in to, seveda po predpisani učni sliki, pel boš seveda tudi to in to i t. d., vse, vse je predpisano. Ti pa moraš delati tako, četudi ti v duši vre, četudi prav dobro veš, da se zahteva od tebe nekaj budalastega; ti moraš! Le gani se po svoje, takoj ti zagrmí na ušesa strašni balt tvojega paše. — Pa delaj človek z vnemo, z veseljem! Saj nisi drugega kakor lajnar. Mehanizem je to, suh, mrzel, prazen, ki te naredi topega do blaznosti.

Malenkostni so ti naši veleumi, pedagogi in didaktiki tudi. Drug pred drugim se trese liki vojaštvo v vojašnici. Višjega želja, in naj si je še taka budalost, je nižjemu ukaz, njegovim podložnim stroga zapoved. Zato ni čudno, če se dogajajo stvari, ki so smešne in vsega pomilovanja vredne — ni čudno, če gine ona ravno med učiteljstvom tako udomačena kolegijalnost in odkritosrčnost. To malenkostno naziranje je rodilo že marsikje pedantstvo. Tako se dogaja, da te tvoj šef z malim očesom postrani gleda, če nimaš morda dnevnika ali tednika slučajno prav lepo spisanega. — To naj bi bila svoboda? Na noge, kdor ima še kaj čuta samozavesti! Ne bodimo hlapci nikomur. Ustavimo se namišljenim in puhlim psevdopedagogom, ker ti so coklje pravemu napredku šolstva, so figure, ki so se preživele in sodijo med staro šaro.

Kako temu odpomoči?

Ne bom zajahal pedagoško kljuse, podati hočem le mala navodila, ki se naj bi nanja oziralo pri saniranju nezdravih razmer našega šolstva. Da se v današnjih šolah poučuje po priznanih dobrih metodah, je nepobitno dejstvo, saj je vse učiteljstvo pedagoško-didaktično naobraženo. Temu pritrjujejo vse naše c. kr. šol. oblasti. Učiteljstvo podaja mladini logično pravilno zasnovane slike, saj drugače ne more učiti. Mogoče je, da se dobi kje kak starejši učitelj, ki ni proučil formalnih stopenj, a ne štejte mu tega v greh. Gospodin učeni nadzornik, saj si ti tukaj, stopi prav kolegijalno izpod baldahina in lepo pouči nevednega. Morda bi šlo takole: »Glej, ljubi kolega, to je prva, to druga, to tretja i t. d. formalna stopnja; tej pravimo tako, tej tako...« In on ti poreče: »Saj tako vedno učim, le teh preklicanih imen nisem poznal.«

a) Po formalnih stopnjah se mora poučevati, a odpravite po formalnih stopnjah v naše učilnice zanešeno šablono! Dajte učitelju svobodno pot v dosego smotra!

b) Formulirane stavke pošljite onemu nazaj, ki jih je privlekel na dan! Spoti s to šaro! Ne ubijajte otroškega duha, ne ovirajte mlade, bujne otroške domišljije. Pustite mladini, da samostojno dela, govori, razmišlja, sodi, se izraža. S tem bo dobljeno več, kakor si mislite. Izginile bodo one tožbe: »Sedanja mladina ne zna ničesar sama misliti. Svoboda izražanja svojih misli in nazorov, sodb in sklepov enega leta je več vredna kakor vsi formulirani stavki šestih let. Vse težkoče spisja in realističnih predmetov odpadejo takoj, kakor hitro odpadejo formulirani stavki.

c) Pustite učitelju svobodo na didaktičnem polju! Ne utesnajte ga v njegovem delovanju, ne zaslužujte njegove duše! Spominjajte se vedno dejstva, da je vsak učitelj kos

svoji nalogi, drugače bi ne bil postal učitelj. Morda dva ne korakata po isti poti, a smoter svojemu delovanju poznajo vsi in ga hočejo doseči. Od individualnosti učitelja zavisi ves pozitiven uspeh; pustite mu to prirojeno svojstvo!

č) Pri reformiranju šolstva, zlasti na pedagoškem-didaktičnem polju, imej prvo besedo v iskušnjah osivel mož, učitelj, a ne kak domišljavi, po svetinji koprneči gospod, ki ljudskega šolstva ne pozna.

d) Okrajne učiteljske skupščine morajo postati parlamenti, kjer bo lahko vsak svoje misli prosto povedal, ne da bi se zameril navzgor. Sedanje učit. skupščine so najbolj podobne cerkvenemu opraviilu, kjer ima samo vsegamožni župnik besedo*).

e) Le v zadovoljnosti, prijaznosti in v ljubezni je mogoče uspešno delovanje. Proč tečaj z malenkostnimi nazoril! Pedantstvo naj izgine, da se zopet udomači zaupnost in odkritosrčnost. G. nadzorniki in voditelji, uživali boste zopet ljubezen in spoštovanje svojih kolegov! —

Reforme so bile, so in bodo potrebne v šolstvu, a reforme so potrebne zlasti za one korporacije, ki nam pošiljajo reformatorje. — Riba smrdi pri glavi. — Koliko bi se dalo o tem pisati! — Kako lahko se zgodi, da nastopi reformator ljudskega šolstva, ki ga niti ne pozna. Seveda je lahko akademsko naobražen, in to je pri nas dovolj, da je zmožen reformirati nekaj, česar sam ne ume in ne pozna. Sancta Simplicitas, to se usujejo plohe samih odredb in ukazov. Pojo mu slavo, poje mu jo celo učiteljstvo. Ali takega reformatorja lahko ubije lastno dete — reforma. Mož jo zavozi in lahko privede vse šolstvo pod »vrhniški most.«

Drugi reformatorji so naši ugledni polbogovi — c. kr. okrajni šolski nadzorniki. Ti so sicer večinoma iz naših vrst, a v svoji domišljiji stoje visoko nad nami in čudno ni, saj imajo intimno razmerje s svetim Birokracijem, semintja se smejo tudi naslajati ob mamljivi vonjavi svete Aristokracije.

Ko nastopijo svoje zvišeno službo, v pričetku sicer malo majajo in stresajo s svojo glavo, delomo zaradi lepšega, deloma ker res ne razumejo takoj vladne godbe. Ko pa zagledajo lepo taktirko svojega šefa, se godbi kmalu privadijo, se oglašajo semintja že sami s svojimi inštrumenti, končno nastane ob isti godbi neka harmonija, in orkester je gotov. Ko se malo udomačijo, poizkušajo že solo, kadar se jim pa strun'ce prav dobro navijejo, se lote že kakega »španskega valčka.« Taktirajo na zgoraj na ta način, da kimajo z glavo, naspodaj pa tolčejo takt z ного. — — —

Tako je, gospod! Iz naših vrt so vzeti ti reformatorji; toda večina jih je, ki ob vladnih jaslih pozabijo, da smo mi isto. Pozabijo, da je mnogo učiteljev, ki so duševno višji stanovsko vrlejši od njih. Postati hočejo interesantni, pokazati se hočejo navzgor in navzdol, da nekaj razumejo, zato reformirajo. Da so take reforme prazne, je umevno. Dlakocepstvo je znak take reforme; odtod pa izvira pedanterija v vseh mogočih variacijah. Namesto pozitivnega odpora navzgor poznajo pa le kimanje — vse tako, kakor se spodobi slugam sv. Birokracija. Od tod prihaja vse gorje, vse zlo in utesnitev svobode učiteljstvu! Kadar pridejo na krmilo možje-poštenjaki, ne petolizci, ljudje s plemenitim značajem, ne kukavice, ljudje z gorkim srcem, ki bo njih gorkota objela vse šolstvo — takrat pridejo reforme, ki požive šolstvo in bedno učiteljstvo!

*) To je popolnoma resnično! Take skupščine so brez pomena. Uredn.